

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 490/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], a 2. [REDACTED], zastúpených Mgr. Mag. Monikou Korbášovou, advokátkou, Nám. 1. mája 9, Bratislava, proti príkazu Okresného súdu Prievidza č. k. 20Tp/5/2024-8-V-OSPD-BN-4 z 5. februára 2024 na vykonanie domovej prehliadky takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. apríla 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) príkazom okresného súdu č. k. 20Tp/5/2024-8-V-OSPD-BN-4 z 5. februára 2024 na vykonanie domovej prehliadky. Sťažovatelia navrhujú napadnutý príkaz zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Trenčíne, odbore kriminálnej polície je pod ČVS: KRP-52/2-VYS-TN-2022 (pôvodne pod ČVS: KRP-84/2-VYS-TN-2018, pozn.) vedené trestné stíhanie vo veci obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku v štádiu pokusu podľa § 237 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť sťažovateľka na tom skutkovom základe, že ako konateľka spoločnosti [REDACTED], 11. mája 2017 v Nedanovciach uzavrela zmluvu o zriadení vecného bremena k nehnuteľnostiam medzi spoločnosťou [REDACTED], ako povinným a [REDACTED] ako oprávneným, ktorej predmetom je zriadenie vecného bremena povinným v prospech oprávneného spočívajúceho v práve doživotného bývania a užívania nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. [REDACTED] v k. ú. [REDACTED], okrese

██████████, ktorých výlučným vlastníkom je spoločnosť ██████████; následne sťažovateľka sama so sebou ako konateľka spoločnosti ██████████, na strane predávajúceho a súčasne ako konateľka spoločnosti ██████████, na strane kupujúceho 5. marca 2018 v ██████████ uzavrela kúpnu zmluvu medzi spoločnosťou ██████████, ako predávajúcim a spoločnosťou ██████████, ako kupujúcim, ktorej predmetom je prevod vlastníckych práv k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva č. ██████████ v k. ú. ██████████ ██████████, okrese ██████████ z predávajúceho na kupujúceho za dohodnutú cenu 105 000 eur; následne bol doručený Okresnému úradu Bratislava, katastrálnemu odboru návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ktorého prílohou bola aj už uvedená zmluva na účel povolenia vkladu vlastníckeho práva k už uvedeným nehnuteľnostiam na kupujúceho [toto konanie bolo Okresným úradom Bratislava, katastrálnym odborom prerušené, keďže ██████████ (ako druhý konateľ spoločnosti ██████████, pozn.) podal na Okresnom súde Partizánske žalobu o určenie neplatnosti predmetnej kúpnej zmluvy (toto konanie vedené pod sp. zn. 5Cb/14/2018 nie je dosiaľ ukončené, pozn.)]; pričom sťažovateľka takto konala v rozpore s § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka, keďže predmetné nehnuteľnosti boli 20. júna 2016 nadobudnuté spoločnosťou ██████████, za sumu 281 304 eur a ďalších 50 000 eur bolo spoločnosťou ██████████, investovaných do vybavenia interiéru predmetných nehnuteľností, avšak napriek tomu sa sťažovateľka pokúsila tieto nehnuteľnosti predať za 105 000 eur, čím by v prípade prevodu vlastníckych práv na kupujúceho bola spoločnosti ██████████, spôsobená škoda minimálne 133 000 eur.

3. Okresný súd na návrh Krajskej prokuratúry v Trenčíne č. k. IKO-V-7/2024/3300-2 vydal napadnutý príkaz, ktorým podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 107 Trestného poriadku nariadil domovú prehliadku u sťažovateľov v predmetnej nehnuteľnosti (byť č. 1-2608 na 26. poschodí v bytovom dome „██████████“ so súpisným číslom ██████████ vo vchode ██████████ č. ██████████ v ██████████ a v priestoroch k nemu patriacich – pivnica) zapísanej na liste vlastníctva č. ██████████ v k. ú. ██████████, okrese ██████████, ktorého vlastníkom je spoločnosť ██████████

4. Domová prehliadka bola nariadená z dôvodu, že v označenom byte a priestoroch k nemu patriacich je potrebné vykonať obhliadku nehnuteľností znalcom z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností a pozemných stavieb na účely vypracovania znaleckého posudku. Napadnutým príkazom súčasne okresný súd prikázal, aby nariadenú domovú prehliadku vykonal vyšetrovateľ s pracovníkmi operatívneho oddelenia vyšetrovateľa a kriminalistickým technikom v prítomnosti nezúčastnenej osoby a znalca. Domová prehliadka bola vykonaná 7. februára 2024.

5. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti v podstatnom namietajú, že vyšetrovateľ v októbri 2019 v predmetnej trestnej veci prerušil trestné stíhanie z dôvodu, že sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe, pričom sa vec javí ako obchodnoprávny spor dvoch konateľov spoločnosti ██████████ Podľa názoru sťažovateľov v predmetnej veci bolo pribratie znalca na účel vykonania znaleckého dokazovania zbytočné. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú na to, že od prerušenia trestného stíhania až do pribratia znalca do konania na pokyn prokurátora v máji 2023 sa vo veci fakticky nekonalo, pričom nie je zrejmé, čím mala byť odrazu odôvodnená potreba určiť hodnotu predmetnej nehnuteľnosti znaleckým dokazovaním. Sťažovatelia zároveň namietajú nepreskúmateľnosť dôvodov nariadenej domovej prehliadky.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľmi formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

8. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

9. Vo vzťahu k napadnutému príkazu na domovú prehliadku je potrebné uviesť, že ochrana obydlia je súčasťou širšej kategórie ochrany súkromia, ktorá je zakotvená vo viacerých článkoch ústavy (čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 1), no v dohovore je obsiahnutá len v čl. 8. Obsah základných práv podľa ústavy je potrebné vykladať v intenciách korešpondujúcich práv podľa dohovoru a rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (II. ÚS 467/2022, IV. ÚS 347/2022, I. ÚS 479/2022)]. Pri sťažnostiach pre porušenie čl. 8 dohovoru upriamuje ESLP svoju pozornosť na skúmanie ospravedlniteľnosti takéhoto zásahu z pohľadu limitov vymedzených čl. 8 dohovoru. Najprv sa posudzuje legalita, teda či k zásahu došlo na základe zákona, následne legitímnosť, t. j. či k zásahu došlo na účely niektorého zo záujmov podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru, a napokon proporcionalita, teda či zásah bol nevyhnutný na dosiahnutie sledovaného cieľa. V záujme rešpektovania proporcionality ESLP zvýraznil potrebu selektovať z viacerých dostupných možností na dosiahnutie cieľa tak, aby bola zachovaná rovnováha medzi právom jednotlivca na súkromie a záujmami štátu (rozsudok ESLP z 28. 1. 2003 vo veci Peck proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 44647/98).

10. V posudzovanom prípade došlo k obmedzeniu domovej slobody sťažovateľov na zákonom podklade, ktorý predstavuje § 99 a nasledujúce ustanovenia Trestného poriadku, pritom toto obmedzenie sledovalo legitímny cieľ – verejný záujem na odhalení a objasnení trestnej činnosti.

11. Podľa Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súdy rozhodujú formou príkazov aj v prípade, ak sa rozhoduje o invazívnych zásahoch do ľudských práv a slobôd. Ide o rozhodovanie v prípravnom konaní, keď sa na ich základe získavajú dôkazy dôležité pre ďalšie vedenie trestného konania. Otázka, či je odôvodnenie príkazu v súlade s ústavnými požiadavkami, je spôsobilá byť predmetom ústavného prieskumu zameraného na to, či sa všeobecný súd primerane zaoberal posudzovaním kritérií legitimacy a proporcionality nariadenia domovej prehliadky, ktorú uprednostnil pred ústavne chránenou hodnotou základného práva na ochranu súkromia.

12. Požiadavky na kvalitu odôvodnenia príkazov sa odvíjajú aj od štádia trestného konania, v ktorom sú vydávané. V počiatočných štádiách trestného konania nemožno od odôvodnenia príkazov vyžadovať takú kvalitu odôvodnenia, aká sa vyžaduje od rozhodnutí, ktorými sa trestné konanie alebo jeho štádium finalizuje. Orgán činný v trestnom konaní v počiatočnom štádiu konania vyhľadáva dôkazy, a preto nedisponuje takým množstvom informácií na odôvodnenie príkazov, keďže informácie dôležité pre trestné konanie aj na základe príkazov získava (IV. ÚS 347/2022). Vzhľadom na to, že vykonaním príkazu na domovú prehliadku dochádza k invazívnemu zásahu do práva na súkromie, je dôležité, aby súd racionálne odôvodnil potrebu vykonania domovej prehliadky konkrétnymi skutočnosťami zaoberajúcimi sa jednak legitímnym cieľom – verejným záujmom na odhalení trestnej činnosti, ako aj proporcionalitou, teda tým, či vykonanie domovej prehliadky prevažuje nad ochranou súkromia (II. ÚS 467/2022).

13. Povinnosť riadneho odôvodnenia nie je porušená, ak je rozhodnutie založené na podrobnej a detailnej žiadosti prokurátora (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-349/21). Dôležité je, aby príkaz bol autentickým záverom súdu, čomu nebráni pridržiavanie sa argumentov v žiadosti prokurátora.

14. Kritérium proporcionality aplikované pri posudzovaní zásahov do súkromia vyžaduje adekvátne vyváženie dvoch navzájom si konkurujúcich záujmov, v konkrétnom prípade záujmu sťažovateľov (garancia nedotknuteľnosti obydlia) a na druhej strane verejného záujmu na odhalení trestnej činnosti a na potrestaní páchatel'ov. Z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti napadnutého príkazu je rozhodujúce, či bol zásah do súkromia primeraný, teda či zodpovedal požiadavke proporcionality. Inak povedané, či súd zohľadnil všetky relevantné okolnosti prípadu, ktorými boli povaha vyšetřovaného trestného činu, pozícia sťažovateľov vo veci, potenciálne možnosti orgánov činných v trestnom konaní pri zabezpečovaní dôkazov a špecifikácia rozsahu vykonania domovej prehliadky.

15. Judikatúra EŠLP v súvislosti so zásahmi do domovej slobody zvykne pri posudzovaní kritéria proporcionality v prvom rade skúmať, či boli dotknutému subjektu poskytnuté dostatočne účinné záruky proti zneužitiu domovej prehliadky v podobe súdnej kontroly vykonanej spravidla formou predchádzajúceho súhlasu sudcu s domovou prehliadkou.

16. Okresný súd v napadnutom príkaze poukázal na to, že z návrhu krajskej prokuratúry na vykonanie domovej prehliadky vyplýva, že podľa aktuálneho výpisu listu vlastníctva č. [REDAKOVANÉ] pre k. ú. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], okres [REDAKOVANÉ] je majiteľom predmetnej nehnuteľnosti spoločnosť [REDAKOVANÉ], avšak z dosiaľ vykonaných dôkazov vyplýva, že predmetný byt reálne využíva sťažovateľka a jej syn (sťažovateľ, pozn.), ktorý má k tomuto bytu zriadené vecné bremeno *in personam* spočívajúce v práve doživotného bývania a užívania tohto bytu. V predmetnej trestnej veci bola na účely určenia všeobecnej hodnoty predmetnej nehnuteľnosti (pri zriadení vecného bremena, ako aj pri jej predaji) do konania pribratá znalecká organizácia z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností a pozemných stavieb. Prokurátor v návrhu na vykonanie domovej prehliadky poukázal na to, že napriek opakovaným pokusom o vykonanie obhliadky predmetných nehnuteľností znalcom sa tomuto obhliadku nepodarilo vykonať, pričom o súčinnosť pri sprístupnení bytu znalcovi bola samostatným listom zo 16. augusta 2023 požiadaná sťažovateľka ako reálna užívateľka bytu, ktorá však listom z 20. septembra 2023 sprístupnenie bytu odmietla. Okresný súd v napadnutom príkaze poukázal na to, že podľa návrhu krajskej prokuratúry na vykonanie domovej prehliadky účelom vykonania dôkazu v obydlí je vykonanie obhliadky miesta znalcom, pričom tento účel nie je možné dosiahnuť inými miernejšími prostriedkami, a preto krajská prokuratúra navrhla, aby sudca pre prípravné konanie vydal príkaz na vykonanie dôkazu v obydlí podľa § 107 Trestného poriadku s poukazom na § 100 ods. 1 Trestného poriadku, pričom stanovením hodnoty predmetnej nehnuteľnosti sa určí, či osoby oprávnené konať za spoločnosť [REDAKOVANÉ], neporušili § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka.

17. Podľa § 107 Trestného poriadku sa ustanovenia § 100, § 101, § 104 až 106 Trestného poriadku použijú aj vtedy, ak na miestach uvedených v týchto ustanoveniach treba vykonať obhliadku miesta, rekonštrukciu, rekogníciu, previerku výpovede na mieste činu alebo vyšetrovací pokus, alebo iný úkon, ak z povahy úkonu vyplýva, že ho nemožno vykonať na inom mieste a ten, u koho sa má taký úkon vykonať, naň nedal súhlas.

18. Vychádzajúc z uvedeného, okresný súd v napadnutom príkaze dospel k záveru, že návrh krajskej prokuratúry na vykonanie domovej prehliadky je dôvodný, keďže z vyšetrovacieho spisu vyplynulo, že v predmetnom trestnom konaní je na účely náležitého objasnenia veci potrebné vykonať znalecké dokazovanie s cieľom stanovenia všeobecnej hodnoty predmetných nehnuteľností, a to 1. ku dňu zriadenia vecného bremena v prospech sťažovateľa, resp. na účely určenia všeobecnej hodnoty predmetných nehnuteľností so zriadeným vecným bremenom a bez zriadeného vecného bremena a prípadný rozdiel vo všeobecnej hodnote nehnuteľností samostatne vyčíslieť, a tiež 2. ku dňu uzatvorenia kúpnej zmluvy medzi predávajúcim [REDAKOVANÉ], a kupujúcim [REDAKOVANÉ], pričom osoba, ktorá predmetný byt patriaci do výlučného vlastníctva spoločnosti [REDAKOVANÉ], reálne užíva – sťažovateľka (spolu so synom – sťažovateľom, ktorý má k bytu zriadené vecné bremeno), na takýto úkon – obhliadku miesta s cieľom stanovenia hodnoty nehnuteľnosti znalcom (ktorý je potrebné pre objasnenie trestnej veci vykonať) – nedala súhlas. Podľa názoru okresného súdu zároveň z povahy veci vyplýva, že tento úkon (obhliadku bytu a priestorov k nemu patriacich na účely stanovenia hodnoty nehnuteľností) nemožno vykonať na inom mieste. Okresný súd teda nariadil vykonať domovú prehliadku v predmetnom byte (vrátane priestorov k bytu patriacich), ktorý sťažovateľka spoločne so sťažovateľom užíva, na účely vykonania dôkazu v obydlí – obhliadky nehnuteľnosti znalcom na vypracovanie znaleckého posudku.

19. Pre ústavný prieskum napadnutého príkazu bolo podstatné, či v relevantnom čase nariadenia domovej prehliadky predstrel napadnutý príkaz dostatočné argumenty osvedčujúce odôvodnenosť vykonania domovej prehliadky. Dôvodom na zrušenie napadnutého príkazu by mohlo byť len celkom absentujúce odôvodnenie či iný závažný exces majúci ústavnoprávnu dimenziu (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1675/12 z 5. februára 2013).

20. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého príkazu konštatuje, že dôvody, ktoré okresný súd v napadnutom príkaze prezentoval, neboli vágne a poskytovali dostatočnú identifikáciu dôvodov vykonania domovej prehliadky. Napadnutý príkaz na domovú prehliadku spolu s ostatnými podkladmi, na základe ktorých bol tento príkaz vydaný, poskytoval dostatočne zrozumiteľnú a zároveň postačujúcu špecifikáciu dôvodov domovej prehliadky. Prerokovávaná vec sa preto ústavnému súdu nejaví byť prejavom rezignovania okresného súdu na svoju úlohu.

21. Namietaný príkaz na domovú prehliadku bol vydaný v už začatom trestnom konaní vo veci majetkovej trestnej činnosti – z odôvodnenia namietaného príkazu je zrejmé, že domová prehliadka u sťažovateľov bola vykonaná na objasnenie závažného trestného činu (obzvlášť závažný zločin ekonomickej povahy).

22. Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd konštatuje, že z odôvodnenia namietaného príkazu zároveň vyplýva, že menej invazívne možnosti orgánov činných v trestnom konaní boli v rámci trestného stíhania obmedzené, keďže pred vydaním napadnutého príkazu na vykonanie domovej prehliadky sťažovateľka odmietla sprístupnenie predmetného bytu na účely vykonania znaleckého dokazovania. Ústavný súd zároveň považuje za ústavne konformný záver okresného súdu, že z povahy veci vyplýva, že predmetný úkon potrebný na objasnenie trestnej veci (obhliadka miesta na stanovenie hodnoty predmetnej nehnuteľnosti znalcom) nemožno vykonať na inom mieste.

23. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov, že v predmetnej veci bolo pribratie znalca pre účel vykonania znaleckého dokazovania zbytočné, ústavný súd konštatuje, že ide o námietku aplikovateľnú vo vzťahu k rozhodovaniu o pribratí znalca, nie vo vzťahu k príkazu na domovú prehliadku, v rámci vydania ktorého už súd neskúma samotnú účelnosť pribratia znalca, ale „len“ to, či je na účely realizácie právoplatne nariadeného znaleckého dokazovania potrebné nariadiť vykonanie domovej prehliadky.

24. Ústavný súd tak po preskúmaní napadnutého príkazu okresného súdu na domovú prehliadku konštatuje, že tento nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti, svojvôle, resp. arbitrárnosti. Okresný súd poskytol dostatočné dôvody vo vzťahu k účelu domovej prehliadky spočívajúcemu vo vykonaní znaleckého dokazovania, pričom v rámci pravidla proporcionality konštatoval nemožnosť zabezpečenia dôkazu miernejšími prostriedkami, resp. iným spôsobom ako vykonaním znaleckého dokazovania pri domovej prehliadke.

25. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že sťažovateľmi napadnutý príkaz nesignalizuje možnosť porušenia označených práv sťažovateľov, ktorej dôvodnosť by bolo potrebné preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd teda dospel k záveru, že medzi sťažovateľmi napadnutým príkazom na jednej strane a obsahom týchto práv na strane druhej neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich

porušení, a preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v ich ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu